

גערות תולמה? אלא לאס טאגה.
ואחד לאותו שיוצא מגיהנם
שעומד תמיד עליון יורד.

בא וראה, אותו שטן עליון יורד
כמו שפרשהו, שהתגלם בדמות
שור, וכל אותן רוחות רעות
שנדונו להפגם לגיהנם, לוחף
אותן ברגע אחד וחוטפן, ויורד
ונותנן לדומה לאחר שבולעם.
וזהו שכתוב ויאמר מואב אל זקני
מדן עתה ילחכו הקהל את כל
סביבותינו כלחף השור, הנודע,
השור שעומד לרע על כל בני
העולם. את ירק השדה - אותן
רוחות בני אדם, שהם ירק
השדה. השדה - אותו השדה
הידוע.

אמר רבי יוסי, אם כך, בלך היה
חכם. אמר לו, בנדאי, וכך
הצטרף לדעת כל דרכי אותו
השור, ואם לא יודע אותם, לא
יכול לעשות כשפיו וקסמיו. אמר
רבי יוסי, ונדאי כך הוא, ונאה
אמרת. וכח אותו השור
מכשפכריזים על התבואה. כל
אותם ימים שמכריזים וכל הימים
שמכריזים על רוחות בני אדם,
והם ימי ניסן, וימי תשרי, והרי
נתבאר.

רבי יצחק ורבי יהודה היו
הולכים בדרך. הגיעו לאותו
מקום של פפר סכנין, שהיה שם
רב המנונא סבא. התארחו אצל
אשתו, שהיה לה בן אחד קטן,
וכל היום היה בבית הספר. אותו
יום עלה מבית הספר וכא
הביתה, ראה את אותם החכמים.
אמרה לו אמו, התקרב לגברים
העליונים הללו ותרויח מהם
ברכות. קרב אליהם, ועד שלא
קרב, חזר לאחור. אמר לאמו,
איני רוצה לקרב אליהם, שהרי
יום זה לא קראו קריאת שמע,
וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה, הוא בנדיי כל אותו היום.

להוא דנפקא מגיהנם, דקיימא
תא חזי, ההוא שטן עלאה נחית כמה
דאוקמוה, דאגלים בדיוקנא דשור, וכל
אינון רוחין פישין, דאתדנו לאעלא בגיהנם,
לחיה לון ברגעא חדא, וחטף לון, ונחית ויהב
לון לדומה, לבתר דבלע לון. ודא הוא דכתיב,
ויאמר מואב אל זקני מדן עתה ילחכו הקהל
את כל סביבותינו כלחוף השור, דאשתמודע,
השור דקיימא לביש על כל בני עלמא. את
ירק השדה, אינון רוחין דבני נשא, דאינון
ירק השדה. השדה, ההוא שדה דאשתמודע.
אמר רבי יוסי, אי הכי, חפים הוה בלק. אמר
ליה ונדאי, והכי אצטרף ליה למנדע כל
ארחוי דההוא שור, ואי לא ידעי להו, לא
יכיל למעבד חרשוי וקסמוי. אמר רבי יוסי
ונדאי הכי הוא, ונאות אמרת. ותוקפיה דההוא
שור, מפי מכריזו על התבואה. (כאן חסר) כל
אינון יומין דמכריזין וכל יומין דמכריזי על
רוחיהון דבני נשא. ואינון יומי ניסן, ויומי
תשרי, והא אתמר.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אזלי באורחא,
מטו לההוא אתר דכפר סכנין, דהוה תמן
רב המנונא סבא, אתארחו באתתא דיליה,
דהוה לה ברא חדא זעירא, וכל יומא הוה
בבי ספרא, ההוא יומא סליק מבי ספרא, ואתא
לביתא, חמא לון לאלין חפימין. אמרה ליה
אמיה, קריב לגבי אלין גוברין עלאין ותרווח
מנייהו ברכאן. קריב לגבייהו, עד לא קריב,
אהדר לאחורא. אמר ליה לאמיה, לא בעינא
לקרבא לגבייהו. דהא יומא דא לא קרו קריאת
שמע, והכי אולפי לי, כל מאן דלא קרי קריאת
שמע בעונתיה, בנדוי הוא כל ההוא יומא.

וכך למדוני, כל מי שלא קרא קריאת שמע בעונתה, הוא בנדיי כל אותו היום.

שָׁמְעוּ אֵינּוֹן, וַתְּוֹהוּ, אָרִימוּ יְדֵייהוּ וּבְרִיכוּ לֵיהּ. אָמְרוּ וַדָּאי הָכִי הוּא. וַיּוֹמַא דָּא אֲשֶׁתְּדִלְנָא בְּהַדִּי חֲתָן וּכְלָהּ, דְּלָא הָוָה לוֹן צָרְכֵייהוּ, וְהוּוּ מִתְאַחֲרִין לְאַזְדַּוּגָא, וְלָא הָוָה בַּר נָשׁ לְאֲשֶׁתְּדִלְנָא עֲלֵייהוּ, וְאַנָּן אֲשֶׁתְּדִלְנָא בְּהוּ, וְלָא קָרִינָן קְרִיאַת שְׁמַע בְּעוֹנְתֵיהּ, וּמֵאֵן דְּאֲתַעְסַק בְּמַצְוָה, פְּטוּר מִן הַמַּצְוָה. אָמְרוּ לֵיהּ, בְּרִי, בְּמָה יַדְעַת. אָמַר לֵיהּ, בְּרִיחָא דְלְבוּשֵׁיכוּ יַדְעָנָא, פִּד קְרִיבָנָא לְגַבֵּיכוּ. תְּוֹהוּ. יִתְבוּ, נְטִלוּ יְדֵייהוּ וּכְרִיכוּ רַפְתָּא.

רַבִּי יְהוּדָה הָוּוּ יְדוּי מְלוּכְלָכָן, וְנָטִיל יְדוּי, וּבְרַחֲמֵי טָרַם שְׁנָטֵל. אָמַר לוֹ, אִם תִּלְמִידֵי רַב שְׁמַעְיָה הַחֲסִיד אַתָּם, לֹא הָיָה לָכֶם לְבָרַךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, וּמִי שְׁמַכְרַךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת חַיִּב מִיתָה.

פְּתַח אוֹתוֹ תִּינוּק וְאָמַר, (שְׁמוֹת ל) בְּבֹאֵם אֶל אֱהֱל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מִיָּם וְלֹא יִמְתּוּ וְגו'. לְמַדְנּוּ מִפְּסוּק זֶה, שְׁמִי שְׁלֹא חוֹשֵׁשׁ לָזֶה וַיִּתְרַאֶה לְפָנָי הַמְּלָךְ בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, חַיִּב מִיתָה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שְׂיָדֵי הָאָדָם יוֹשְׁבִים בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲצַבֵּעַ אַחַת לִשׁ בְּיַד הָאָדָם, וְהִיא הָאֲצַבֵּעַ שֶׁהָרִים מִשָּׁהּ.

בְּתוֹב (שם כו) וְעֲשִׂיתָ בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמֹשֶׁה לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמֹשֶׁה בְּרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכַתוּב וְהַבְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרַחַם מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. וְאִם תֹּאמַר שְׂאוֹתוֹ בְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן הוּא אַחַר, שְׁלֹא הָיָה בְּכֹלל אוֹתָם חֲמֹשֶׁה - לֹא כַּף. אֲלֵא אוֹתוֹ בְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן הָיָה מֵאוֹתָם חֲמֹשֶׁה, שְׁנַיִם מִכַּאן וְשְׁנַיִם מִכַּאן וְאֶחָד בְּאֶמְצַע. הֲרִי הָיָה בְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן עֲמוּד יַעֲקֹב, סוּד מִשָּׁהּ. כַּנִּגְדָּה זֶה חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת בְּיַד

דָּא, חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן בִּידָא דְּבַר נָשׁ. וְהַבְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּאֶמְצַעִיתָא,

רַבִּי יְהוּדָה הָוּוּ יְדוּי מְלוּכְלָכָן, וְנָטִיל יְדוּי, וּבְרִיחָא דְרַב שְׁמַעְיָה חֲסִידָא אַתָּוּן, לָא הָוָה לְכוּ לְבָרַכָא בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, וּמֵאֵן דְּבְרִיחָא בְּיָדִים מְזוּהָמוֹת, חַיִּיב מִיתָה.

פְּתַח הַהוּא נִינוּקָא וְאָמַר, (שְׁמוֹת ל) בְּבֹאֵם אֶל אֱהֱל מוֹעֵד יִרְחֲצוּ מִיָּם וְלֹא יִמְתּוּ וְגו'. יִלְפִינָן מֵהָאֵי קָרָא, דְּמֵאֵן דְּלָא חֲיִישׁ לְהָאֵי, וַיִּתְחַזֵּי קָמִי מְלָפָא בִּידִין מְזוּהָמָן, חַיִּיב מִיתָא. מָאֵי טַעְמָא. בְּגִין דִּידוּי דְּבַר נָשׁ יִתְבִּין בְּרוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם. אֲצַבְעָא חָדָא אִיתַּ בִּידָא דְּבַר נָשׁ, וְאִיהוּ אֲצַבְעָא דְּאָרְמָא מִשָּׁהּ.

בְּתוֹב (שם כו) וְעֲשִׂיתָ בְּרִיחִם עֲצֵי שִׁטִּים חֲמֹשֶׁה לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הָאֶחָד וְחֲמֹשֶׁה בְּרִיחִם לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית. וְכַתוּב וְהַבְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּתוֹךְ הַקְּרָשִׁים מִבְּרִיחַ מִן הַקְּצָה אֶל הַקְּצָה. וְאִי תִימָא, דְּהַהוּא בְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן אַחֲרָא הוּא, דְּלָא הָוָה בְּכֹללָא דְּאֵינּוֹן חֲמֹשֶׁה. לָאוּ הָכִי. אֲלֵא הַהוּא בְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן, מֵאֵינּוֹן חֲמֹשֶׁה הָוָה. תְּרִין מִכַּאן, וְתְרִין מִכַּאן, וְאֶחָד בְּאֶמְצַעִיתָא. הָא הָוָה בְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן, עֲמוּדָא דִּיעֲקֹב, רְזָא דְּמִשָּׁהּ, (דף קפ"ו ע"ב) לְקַבֵּל

דָּא, חֲמֵשׁ אֲצַבְעָאן בִּידָא דְּבַר נָשׁ. וְהַבְּרִיחַ הַתֵּיכוֹן בְּאֶמְצַעִיתָא,

רב ועלאה מפלא, ביה קיימיה אדם. וטענת התיכונא פאנען, גדול ועליון מהכל, בו עומדים שאר האחרים.

והם חמשה בריחים, שנקראים חמש מאות שנים, שהולך בהם עץ החיים. וברית קדש מתעורר (במול) בחמש אצבעות הידים, ודבר (נסתר) תמה הוא על מה שאמרת. ולכן פל ברכות הפהן תלויות באצבעות. פרישת ידי משה על זה היתה.

אי פל דא אית בהו, לית דינא למהוי בנקיו, פד מברכין בהו לקודשא בריך הוא. בגין דבהו, ובדוגמא דלהון, מתברך שמה קדישא. ועל דא אתון דחכמיתו טובא, היה לא אשגחתון להאי. ולא שמשותון לרבי שמעיה חסידא, ואיהו אמר, פל טנופא, וכל לכלוכא, סליקו ליה לסטרא אחרא, דהא סטרא אחרא מהאי טנופא ולכלוכא אתון. ועל דא מים אחרונים חובה, וחובה אינון.

תוודהו ולא יכילו למלא. אמר רבי יהודה, ברי, שמה דאבוך מאן הוא. שתיתק ינוקא רגעא חדא, קם לגביה אמיה ונשק לה, אמר לה אמיי, על אבא שאילו לי אלין חבימין, אימא לון. אמרה ליה אימיה, ברי, בדקת להו. אמר הא בדקית, ולא אשכחית פדקא יאות. לחישא ליה אמיה, ואהדר לגביהו, אמר להו אתון שאלתון על אבא, והא אסתלק מעלמא, ובכל יומא דחסידי קדישין אזלין בארחא, איהו טייעא אבתרייהו. ואי אתון קדישי עליונין, היה לא אשכחתון ליה, אזיל טייעא אבתריכו.

אבר בקדמיתא חמינא בכו, והשתא חמינא בכו, דאבא לא חמא חמרא דלא (פ"א דלחוי) טעין אבתריה חמרא, למסבל עולא דאורייתא. ופיון דלא זכיתון דאבא יטעון שלא זכיתם שאבא יטען אחרים, לא אמר לכם מיהו אבא. אמר רבי יהודה לרבי יצחק, כנדה

אבר בהתחלה ראיתי ככם, וכעת ראיתי ככם, שאבא לא ראה חמור שלא (שיהיה) טען אחריו חמור לסבל על התורה. פיון שלא זכיתם שאבא יטען אחרים, לא אמר לכם מיהו אבא. אמר רבי יהודה לרבי יצחק, כנדה

לשנה אחת:
יב אייר

בלק - קפ"ו ע"ב

ג' שנים-ש"ב:
י אלול

לנו, תינוק זה אינו בן אדם. אכלו, ואותו תינוק היה אומר דברי תורה וחדושי תורה. אמרו, הבה נברך. אמר להם, נאה אמרתם, משום שהשם הקדוש לא מתברך בברכה זו אלא בהזמנה.

פתח ואמר, (תהלים לד) אברכה את ה' בכל עת וגו'. וכי מה ראה דוד לומר אברכה את ה' ? אלא ראה דוד שצריך הזמנה, ואמר אברכה. בגלל שבשעה שאדם יושב על שלחנו, השכינה עומדת שם, והצד האחר עומד שם. כשמומן האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, השכינה מתפקנת (בהזמנה זו) לגבי מעלה לקבל ברכות, והצד האחר מתכופף. (ואם נתקנת בברכות לגבי מעלה והצד האחר אינו בכלל) ואם לא מזמין האדם לברך את הקדוש ברוך הוא, הצד האחר שומע ומכשפש להיות לו חלק באותה ברכה.

ואם תאמר, למה אין הזמנה בשאר הברכות? אלא אותו דבר הברכה שמברכים עליו, הוא הזמנה. ובא וראה שפך זה, שנה שמברך על הפרי, אותו פרי הוא הזמנה ומברכים עליו, ואין לו חלק לצד האחר. וקדם זה שהיה אותו פרי ברשות הצד האחר, לא מברכים עליו, וכתוב (ויקרא יט) לא יאכל, בשביל שלא יברכו על אותו הפרי ולא יתברך הצד האחר. פיון שיצא מרשותו, יאכל, ומברכים עליו. והיא הזמנה לברכה. וכן כל דברי העולם שמברכים עליהם, כלם הזמנה לברכה, ואין בהם חלק לצד האחר.

ואם תאמר, אף כן לברכת זמון כוס ברכה היתה הזמנה, מדוע הבה ונברך? אלא הואיל

אפתרייכו, לא אימא מאן הוא אפא. אמר רבי יהודה לרבי יצחק, פדמי לן, האי ינוקא לאו בר נש הוא. אכלו. והוא ינוקא הוה אמר מלי דאורייתא, וחדושי אורייתא. אמרו, הב ונברך. אמר להו, יאות אמרתון. בגין דשמא קדישא לא מתברך בברכה דא, אלא בהזמנה. פתח ואמר, (תהלים לד) אברכה את יי בכל עת וגו'. וכי מה חמא דוד לומר אברכה את יי. אלא, חמא דוד דבעי הזמנה, ואמר אברכה. בגין דבשעתא דבר נש יתיב על פתורא, שכינתא קיימא תמן, וסטרא אחרא קיימא תמן. כד אזמין בר נש לברכא לקודשא בריך הוא, שכינתא אתתקנת (נ"א בתזמנה דא) לגבי עילא, לקבלא ברכאן, וסטרא אחרא אתכפייא. (נ"א ואי אתתקנת בברכתא לגבי עילא, וסטרא אחרא לאו איהו בכללא) ואי לא אזמין בר נש לברכא לקודשא בריך הוא, סטרא אחרא שמע ומכשפש לא למהוי ליה חולקא בההיא ברכה.

ואי תימא, בשאר ברכאן אמאי לא אית הזמנה. אלא ההוא מלה דברכה, דקא מברכין עליה, איהו הזמנה. ותא חזי דהכי הוא, דהאי דמברך על פרי, ההוא פרי איהו הזמנה, ומברכין עליה. ולית ליה חולקא לסטרא אחרא. וקודם דא, דהוה ההוא פרי ברשות דסטרא אחרא, לא מברכין עליה. וכתוב (ויקרא יט) לא יאכל, בגין דלא יברכו על ההוא פרי, ולא יתברך סטרא אחרא. פיון דנפק מרשותיה, יאכל, ומברכין עליה. ואיהו הזמנה לברכתא. וכן כל מילין דעלמא דקא מברכין עליהו. פלהו הזמנה לברכתא. ולית בהו חולקא לסטרא אחרא.

ואי תימא, אוף הכי לברכת זמון פסא דברכתא הוה הזמנה, אמאי הב ונברך. אלא, הואיל

ובקדמיתא כד הוה שתי,